

BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W 2016 R.

Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowiły:

- ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.),
- przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 486 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 198 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1015 z późn. zm.).

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy — określające rodzaj działalności oraz paragrafy — określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Prezentowane dane opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1053 z późn. zm.).

Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

Przy przeliczaniu danych na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 VI.

Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy z niższych poziomów klasyfikacji mogą się różnić – z tytułu zaokrąglenia – od wielkości „ogółem” na wyższych poziomach klasyfikacji.

Dane zawarte w niniejszym opracowaniu dotyczą 164 jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego: 140 gmin, 4 miast na prawach powiatu, 19 powiatów oraz samorządu województwa.

TABL. 1. Zestawienie jednostek samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego w 2016 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Gminy ^a				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz- two
		razem	miejskie	miejsko- -wiejskie	wiejskie			
Liczba jednostek ^b	164	140	13	35	92	4	19	1
Ludność								
stan w dniu 30 VI	2084524	1318197	229527	479023	609647	766327	1318197	2084524
stan w dniu 31 XII	2083927	1319021	229040	478699	611282	764906	1319021	2083927

^a Bez gmin mających status miast na prawach powiatu. ^b Stan w dniu 31 XII.

TABL. 2. Podstawowe dane o budżetach jednostek samorządu terytorialnego w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Gminy ^a				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W MLN ZŁ								
Dochody	11267,5	5366,0	867,6	1939,6	2558,8	3933,3	1227,8	740,4
Wydatki	10809,7	5160,0	826,7	1866,8	2466,5	3804,3	1174,2	671,3
Wynik	457,7	206,0	40,9	72,8	92,3	129,0	53,6	69,1
2015=100								
Dochody	105,3	115,0	110,8	114,7	116,6	102,7	99,2	76,9
Wydatki	103,6	112,1	108,9	111,4	113,7	104,1	96,3	70,0
NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ								
Dochody	5405,29	4070,73	3780,04	4049,10	4197,17	5132,61	931,39	355,20
Wydatki	5185,71	3914,42	3601,68	3897,09	4045,78	4964,29	890,75	322,05
Wynik	219,58	156,31	178,36	152,00	151,39	168,32	40,64	33,15

^a Bez gmin mających status miast na prawach powiatu.

DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 11267,5 mln zł i w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 5,3% (w kraju wzrost o 7,4%). Dochody jednostek samorządowych województwa stanowiły 5,3% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z terenu całego kraju, przy 5,4% udziale województwa w ludności kraju.

Na kwotę zagregowanych dochodów w największym stopniu złożyły się gminy i miasta na prawach powiatu (z udziałem odpowiednio 47,6% i 34,9%), a w znacznie mniejszym – powiatów i województwa (10,9% i 6,6%).

W skali roku wzrosły dochody gmin o 15,0% i miast na prawach powiatu o 2,7%. Spadły dochody samorządu województwa o 23,1% oraz powiatów – o 0,8%.

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są **dochody własne** – w 2016 r. wyniosły one 5028,9 mln zł, tj. 44,6% dochodów ogółem (o 1,4 p. proc. mniej niż przed rokiem i wciąż *mniej niż przeciętnie w Polsce – 49,9%*). Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem zanotowano w budżetach miast na prawach powiatu – 55,3%, mniejszy zaś w budżecie województwa – 41,0%, gmin – 40,1% i powiatów – 32,3%.

Dochody własne pozyskane zostały w 36,9% jako udział w podatku od osób fizycznych (PIT) – 1857,4 mln zł. Niemal połowa (45,8%) tej kwoty trafiła do budżetów miast na prawach powiatu, a 40,1% do budżetów gmin. Jednak to w przypadku powiatów dochody z udziału w podatku od osób fizycznych miały największy udział w dochodach własnych – 50,9%. Jeśli chodzi o miasta na prawach powiatu było to 39,1%, gminy – 34,6%, a województwo – 19,7% dochodów własnych.

Kolejnym pod względem wartości (1091,7 mln zł) składnikiem dochodów własnych był podatek od nieruchomości – 21,7% dochodów własnych wszystkich jednostek – mimo że wystąpił tylko w budżetach gmin (28,0% dochodów własnych) oraz miast na prawach powiatu (22,5%).

W porównaniu z 2015 r. dochody własne wszystkich jednostek wzrosły o 2,1%, tj. o 104,1 mln zł, dzięki podwyższeniu wpływów z udziału w podatkach dochodowych od osób fizycznych o 140,5 mln zł (o 8,2%) oraz z podatków od nieruchomości o 41,4 mln zł (o 3,9%). Wzrosły dochody własne samorządu województwa (o 9,5%), powiatów (o 4,6%) i miast na prawach powiatu (o 3,7%). Nieznacznie natomiast spadły dochody własne gmin (o 0,8%).

Drugim źródłem dochodów są **dotacje**, które w 2016 r. wyniosły 3124,1 mln zł, tj. 27,7% dochodów ogółem. Największy udział dotacje stanowiły w budżecie województwa – 36,5%, mniejszy w budżetach gmin – 32,9%, powiatów – 22,2% i miast na prawach powiatu – 20,8%.

TABL. 3. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2016 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	W MLN Zł					W %				
	Ogółem	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Woje-wództwo	Ogółem	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Woje-wództwo
OGÓŁEM	11267,5	5366,0	3933,3	1227,8	740,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dochody własne	5028,9	2151,6	2176,8	396,7	303,8	44,6	40,1	55,3	32,3	41,0
w tym:										
udziały w podatku dochodowym stanowiącym dochód budżetu państwa:										
od osób prawnych	308,3	37,3	63,6	7,7	199,7	2,7	0,7	1,6	0,6	27,0
od osób fizycznych	1857,4	744,1	851,6	201,8	59,9	16,5	13,9	21,7	16,4	8,1
podatek rolny	112,1	111,7	0,4	-	-	1,0	2,1	0,0	x	x
podatek leśny	13,3	12,9	0,4	-	-	0,1	0,2	0,0	x	x
podatek od nieruchomości	1091,7	602,7	489,0	-	-	9,7	11,2	12,4	x	x
podatek od środków transportowych	49,8	32,0	17,7	-	-	0,4	0,6	0,5	x	x
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej.....	2,7	1,3	1,4	-	-	0,0	0,0	0,0	x	x
podatek od spadków i darowizn.....	9,9	4,7	5,2	-	-	0,1	0,1	0,1	x	x
podatek od czynności cywilnoprawnych	81,8	39,9	41,9	-	-	0,7	0,7	1,1	x	x
wpływy z opłaty:										
skarbowej	17,7	7,8	9,9	-	-	0,2	0,1	0,3	x	x
eksploatacyjnej	9,6	9,5	0,0	0,1	-	0,1	0,2	0,0	0,0	x
targowej	5,4	3,5	1,9	-	-	0,0	0,1	0,0	x	x
dochody z majątku	328,6	120,3	189,8	10,5	8,0	2,9	2,2	4,8	0,9	1,1
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	177,3	69,3	96,9	8,3	2,9	1,6	1,3	2,5	0,7	0,4
pozostałe dochody	1140,6	423,7	504,0	176,7	36,2	10,1	7,9	12,8	14,4	4,9
w tym:										
środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł	40,2	31,4	7,2	1,6	-	0,4	0,6	0,2	0,1	x
wpływy z usług.....	343,2	81,4	172,3	89,0	0,4	3,0	1,5	4,4	7,3	0,1
Dotacje	3124,1	1764,8	816,4	272,7	270,2	27,7	32,9	20,8	22,2	36,5
celowe	2831,3	1727,9	734,6	259,9	109,0	25,1	32,2	18,7	21,2	14,7
z budżetu państwa na zadania:										
z zakresu administracji rządowej	2178,5	1380,3	580,4	149,8	68,0	19,3	25,7	14,8	12,2	9,2
w tym inwestycyjne	13,5	0,7	0,4	1,5	10,9	0,1	0,0	0,0	0,1	1,5
własne	510,5	297,9	124,3	69,1	19,3	4,5	5,6	3,2	5,6	2,6
w tym:										
z paragrafu ^o 204.....	0,8	0,5	0,3	-	-	0,0	0,0	0,0	x	x
inwestycyjne	75,7	38,9	3,0	26,6	7,1	0,7	0,7	0,1	2,2	1,0
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	3,2	2,6	0,2	0,4	-	0,0	0,0	0,0	0,0	x
w tym inwestycyjne	1,5	1,5	-	-	-	0,0	0,0	x	x	x
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego.....	51,0	14,0	13,1	16,0	7,8	0,5	0,3	0,3	1,3	1,1
w tym inwestycyjne	11,7	7,7	2,5	1,5	-	0,1	0,1	0,1	0,1	x
otrzymane z państwowych funduszy celowych	37,8	14,4	10,3	1,0	12,0	0,3	0,3	0,3	0,1	1,6
w tym inwestycyjne	33,9	12,3	9,2	0,7	11,7	0,3	0,2	0,2	0,1	1,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu na dofinansowanie własnych zadań	50,3	18,6	6,3	23,6	1,8	0,4	0,3	0,2	1,9	0,2
w tym inwestycyjne.....	44,1	17,2	6,2	19,4	1,4	0,4	0,3	0,2	1,6	0,2
z paragrafów ^o 200 i 620.....	238,1	35,0	76,2	9,3	117,6	2,1	0,7	1,9	0,8	15,9
w tym inwestycyjne	194,0	32,3	73,7	5,8	82,1	1,7	0,6	1,9	0,5	11,1
z paragrafów ^o 205 i 625.....	54,6	1,8	5,7	3,4	43,6	0,5	0,0	0,1	0,3	5,9
w tym inwestycyjne	2,9	0,8	-	1,7	0,5	0,0	0,0	x	0,1	0,1
Subwencja ogólna	3114,5	1449,7	940,0	558,3	166,5	27,6	27,0	23,9	45,5	22,5
z tego część:										
wyrównawcza	603,4	377,5	20,4	127,7	77,9	5,4	7,0	0,5	10,4	10,5
oświatowa	2354,4	1044,7	856,3	395,2	58,2	20,9	19,5	21,8	32,2	7,9
równoważąca	103,4	26,5	46,3	30,6	-	0,9	0,5	1,2	2,5	x
regionalna	30,4	-	-	-	30,4	0,3	x	x	x	4,1
uzupełnienie subwencji ogólnej	22,8	0,9	17,1	4,8	-	0,2	0,0	0,4	0,4	x

a Klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

W strukturze dotacji otrzymanych przez jednostki samorządowe główny udział miały dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (2178,5 mln zł, tj. 69,7% dotacji) oraz dotacje celowe na zadania własne (510,5 mln zł, tj. 16,3%).

W porównaniu z 2015 r. dotacje wzrosły o 13,9% (czyli o 381,5 mln zł), przede wszystkim za sprawą prawie dwukrotnego podniesienia wartości dotacji celowej z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (o 1082,4 mln zł). Wśród szczebli samorządu dotacje wzrosły jedynie w gminach – o 59,6%. W budżecie województwa, powiatów i miast na prawach powiatu wartość dotacji spadła, odpowiednio: o 47,1%, o 10,5% i o 0,6%.

Ostatnim źródłem dochodów jednostek samorządowych jest **subwencja ogólna z budżetu państwa**, która w 2016 r. wyniosła 3114,5 mln zł, tj. 27,6% dochodów ogółem. Największy udział subwencja ogólna miała w dochodach powiatów (45,5%), następnie gmin (27,0%), miast na prawach powiatu (23,9%) i najmniejszy w budżecie województwa (22,5%). Większość (75,6%) subwencji ogólnej stanowiła część oświatowa w kwocie 2354,4 mln zł.

W skali roku subwencja ogólna wzrosła o 2,8%, czyli o 85,1 mln zł, a jej część oświatowa o 1,9%, tj. o 42,9 mln zł. Na wzrost ogólnej kwoty subwencji wpływ też miało podwyższenie wartości części wyrównawczej o 44,1 mln zł, tj. o 7,9%. Wartość subwencji wzrosła w budżetach gmin – o 4,1%, miast na prawach powiatu – o 3,6% oraz powiatów – o 0,8%. Spadła natomiast o 4,9% subwencja dla województwa.

W strukturze dochodów według działów największy udział miały dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej (33,1%), przy czym w przypadku miast na prawach powiatów udział wyniósł 39,5%, województwa – 35,2%, gmin – 31,1%, a powiatów – 20,2%. Drugim pod względem wielkości zagregowanych dochodów działem są różne rozliczenia (29,3%), chociaż w przypadku województwa i powiatów to właśnie z tego źródła pochodziło najwięcej dochodów, odpowiednio 45,6% i 41,4%. W dochodach gmin udział tego działu wyniósł 27,5%, a miast na prawach powiatu – 24,3%. Innymi działami o dużym udziale w dochodach były pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (łącznie 20,2%) oraz transport i łączność (4,2%).

W 2016 r. dochody wszystkich jednostek samorządu terytorialnego **przeliczone na 1 mieszkańca** województwa dały kwotę 5405,29 zł, o 2,8% niższą niż przeciętnie w kraju (5560,41 zł). Przed rokiem różnica między przeciętnym dochodem na 1 mieszkańca w Polsce i w województwie była mniejsza i wyniosła 1,0%. Zwiększyła się, ponieważ przeciętny dochód wszystkich jednostek samorządowych w kraju wzrósł bardziej niż średnio w województwie (7,4% wobec 5,5%).

Najwyższy dochód na 1 mieszkańca osiągnęły miasta na prawach powiatu 5132,61 (w kraju 5899,87 zł). Był on wyższy niż przed rokiem o 3,3% (w kraju wzrost o 5,7%). W 14 województwach przeciętne dochody miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca były wyższe niż w Kujawsko-Pomorskiem.

Najwyższy dochód na 1 mieszkańca uzyskało miasto Grudziądz – 5544,43 zł, następnie: Włocławek – 5327,03 zł, Toruń – 5028,23 zł i Bydgoszcz – z kwotą 5019,00 zł.

Niższe dochody na 1 mieszkańca uzyskały gminy, tj. 4070,73 zł (w kraju 3943,56 zł). W porównaniu z 2015 r. dochody były wyższe o 14,9% (w kraju wzrost o 16,1%). W 3 województwach przeciętne dochody gmin na 1 mieszkańca były wyższe niż w Kujawsko-Pomorskiem.

Wśród gmin województwa najwyższe dochody na 1 mieszkańca osiągnęły gminy wiejskie Wielka Nieszawka (6324,02 zł) oraz Osielesko (5858,03 zł), a najniższe gmina miejska Chełmno (3346,82 zł) oraz miejsko-wiejska Nowe (3420,78 zł).

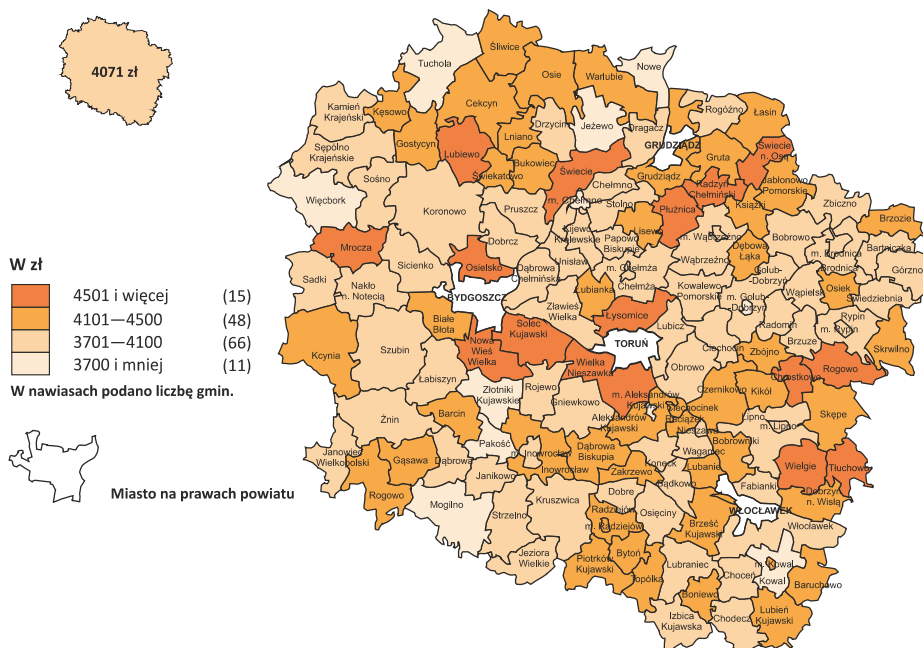
Dochód powiatów na 1 mieszkańca wyniósł 931,39 zł (w kraju 927,76 zł) i był niższy niż przed rokiem o 0,9% (w kraju wzrost o 1,1%). W 8 województwach przeciętne dochody powiatów na 1 mieszkańca były wyższe niż w Kujawsko-Pomorskiem.

Wśród powiatów województwa najwyższe dochody na 1 mieszkańca uzyskały powiaty mogileński – 1277,44 zł oraz tucholski – 1164,74 zł. Najniższe – bydgoski (629,71 zł) oraz grudziądzki (735,73 zł).

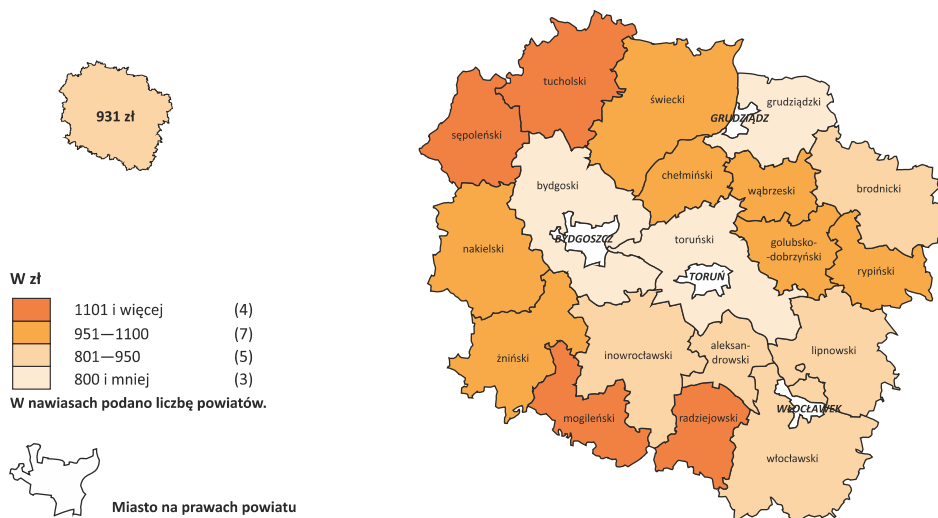

Najniższy dochód na 1 mieszkańca uzyskał samorząd województwa – 355,20 zł (w kraju 351,46 zł), o 23,0% niższy niż przed rokiem (w kraju spadek o 21%). W 8 województwach przeciętne dochody samorządu województwa na 1 mieszkańca były wyższe niż w Kujawsko-Pomorskiem.

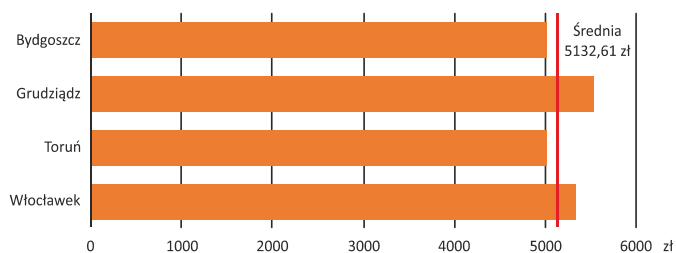
Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2016 r.

Dochody budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2016 r.

Dochody miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2016 r.

WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. łączne wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 10809,7 mln zł i w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 3,6% (w kraju wzrost o 4,9%). Wydatki jednostek samorządowych województwa stanowiły 5,2% łącznych wydatków jednostek samorządu terytorialnego z terenu całego kraju.

Na kwotę zagregowanych wydatków, tak samo jak w przypadku dochodów, w największym stopniu złożyły się gminy i miasta na prawach powiatu (z udziałem odpowiednio 47,7% i 35,2%), a w znacznie mniejszym – powiaty i województwo (10,9% i 6,2%).

W skali roku w największym stopniu wzrosły wydatki gmin o 12,1%. Wzrost o 4,1% odnotowano też w przypadku wydatków miast na prawach powiatu. Natomiast niższe niż w 2015 r. wydatki poniosły samorząd województwa (spadek o 30,0%) oraz powiaty (spadek o 3,7%).

Największą grupą wydatków jednostek samorządu terytorialnego są **wydatki bieżące** – w 2016 r. wyniosły one 9565,2 mln zł, tj. 88,5% wydatków ogółem (o 7,8 p. proc. więcej niż przed rokiem i wciąż więcej niż przeciętnie w Polsce – 87,5%). Największy udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem zanotowano w budżetach gmin – 89,7%, nieco mniejszy zaś w przypadku miast na prawach powiatu – 89,0% i powiatów – 88,6%, a najniższy w budżecie województwa – 76,2%.

Głównym obciążeniem budżetów były wynagrodzenia, które wraz z pochodnymi wyniosły 3894,7 mln zł i stanowiły 36,0% wydatków ogółem (40,7% wydatków bieżących). W przypadku budżetów powiatów udział wynagrodzeń wraz z pochodnymi wyniósł 55,7% wydatków, miast na prawach powiatu – 34,8%, gmin – 34,0%, a województwa – 24,5%.

TABL. 4. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2016 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	W MLN ZŁ					W %				
	Ogółem	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo	Ogółem	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
OGÓŁEM	10809,7	5160,0	3804,3	1174,2	671,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wydatki majątkowe	1244,5	531,4	419,0	134,3	159,8	11,5	10,3	11,0	11,4	23,8
w tym inwestycyjne	1118,6	524,3	350,9	132,8	110,6	10,3	10,2	9,2	11,3	16,5
Wydatki bieżące	9565,2	4628,6	3385,3	1039,9	511,5	88,5	89,7	89,0	88,6	76,2
w tym:										
dotacje	823,9	242,8	334,7	58,7	187,7	7,6	4,7	8,8	5,0	28,0
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych	22,2	14,7	5,9	1,5	–	0,2	0,3	0,2	0,1	x
świadczenia na rzecz osób fizycznych	2174,1	1508,7	608,8	52,4	4,1	20,1	29,2	16,0	4,5	0,6
wydatki bieżące jednostek budżetowych	6435,2	2833,5	2373,1	919,3	309,3	59,5	54,9	62,4	78,3	46,1
w tym:										
wynagrodzenia	3274,2	1459,3	1116,5	559,3	139,2	30,3	28,3	29,3	47,6	20,7
w tym osobowe	2973,7	1320,8	1021,5	503,6	127,9	27,5	25,6	26,9	42,9	19,1
pochodne od wynagrodzeń	620,5	293,8	207,0	94,4	25,3	5,7	5,7	5,4	8,0	3,8
w tym składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy	619,5	293,7	206,7	93,8	25,3	5,7	5,7	5,4	8,0	3,8
zakup materiałów i usług	2067,7	855,6	899,3	182,8	129,9	19,1	16,6	23,6	15,6	19,4
na obsługę długu publicznego	112,4	35,3	59,9	7,2	10,1	1,0	0,7	1,6	0,6	1,5
w tym z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	0,0	–	0,0	–	–	0,0	x	0,0	x	x

W porównaniu z 2015 r. wydatki bieżące wszystkich jednostek wzrosły o 13,6%, tj. o 1142,2 mln zł za sprawą zwiększenia wartości świadczeń na rzecz osób fizycznych o 1038,9 mln zł (o 91,5%) oraz środków na

wynagrodzenia o 62,9 mln zł (o 2,0%). Wśród szczebli samorządu wydatki bieżące wzrosły w gminach – o 22,2% oraz w miastach na prawach powiatu – o 12,5%. Natomiast spadły wydatki bieżące województwa – o 10,4% oraz powiatów – o 1,4%.

Drugim rodzajem wydatków jednostek samorządowych są **wydatki majątkowe**, które w 2016 r. wyniosły 1244,5 mln zł, tj. 11,5% wydatków ogółem. Ich udział spadł w skali roku o 7,8 p. proc. i był niższy od przeciętnego poziomu dla jednostek z całego kraju – 12,5%. Wydatki majątkowe największy udział miały w wydatkach województwa (23,8%), następnie powiatów (11,4%), miast na prawach powiatu (11,0%), a najmniejszy w budżetach gmin (10,3%).

Większość (96,7%) wydatków majątkowych stanowiły wydatki inwestycyjne w kwocie 1118,6 mln zł. Wartościowo największe nakłady inwestycyjne poniosły gminy – 524,3 mln zł oraz miasta na prawach powiatu – 350,9 mln zł.

W skali roku wydatki majątkowe spadły o 767,2 mln zł, czyli o 38,1%. Największe obniżenie nastąpiło w budżecie województwa – o 58,8%, ale spadki odnotowano także w jednostkach pozostałych szczebli: w miastach na prawach powiatu – o 35,0%, w gminach – o 34,8% i w powiatach – o 18,3%. Inwestycje spadły o 829,5 mln zł, czyli o 42,6%, z czego w województwie – o 69,6%, w miastach na prawach powiatu – o 42,8%, w gminach – o 35,1%, a w powiatach – o 18,5%.

Analizując strukturę wydatków według **działów** można zauważyć, że ponad 80% wszystkich środków zostało poniesionych na wydatki z 5 obszarów: oświata i wychowanie (3252,3 mln zł), pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (2846,9 mln zł), transport i łączność (1344,6 mln zł), administracja publiczna (860,4 mln zł), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (603,3 mln zł). Wydatki w 2 z wymienionych działów wzrosły w porównaniu z 2015 r., tj. w pomocy społecznej i pozostałych zadaniach w zakresie polityki społecznej (o 60,5%) oraz w oświacie i wychowaniu (o 1,4%).

Struktura wydatków jednostek samorządu terytorialnego ogółem według działów w 2016 r.

Te 5 wymienionych działów (w innej kolejności) miało też największe udziały w strukturze wydatków gmin i miast na prawach powiatu. W przypadku gmin największy wzrost wydatków w skali roku wśród tych działów odnotowano w 3: pomocy społecznej i pozostałych zadaniach w zakresie polityki społecznej (o 89,3%), administracja publiczna (o 3,6%) oraz oświata i wychowanie (o 1,4%).

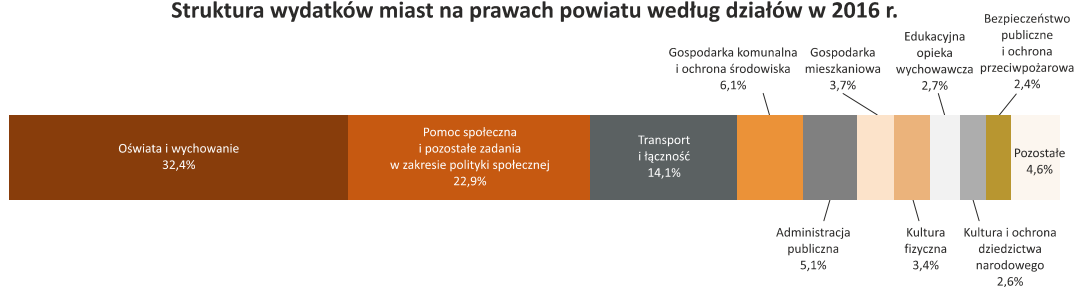
Struktura wydatków gmin według działów w 2016 r.

W budżetach miast na prawach powiatu wzrost wystąpił w pomocy społecznej i pozostałych zadaniach w zakresie polityki społecznej (o 54,3%), oświacie i wychowaniu (o 3,0%) oraz w gospodarce społecznej i ochronie środowiska (o 1,2%).

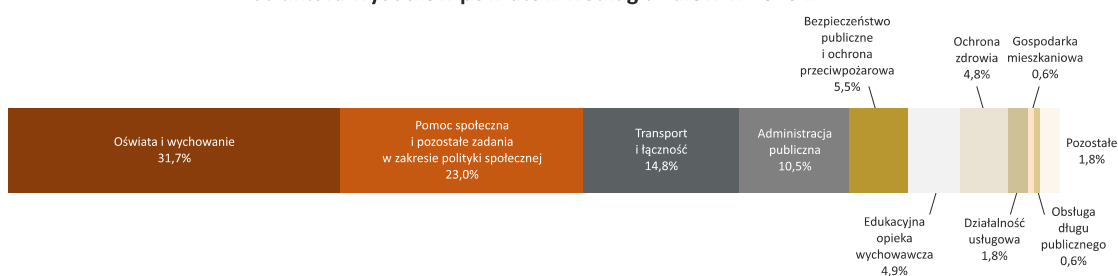

Struktura wydatków miast na prawach powiatu według działów w 2016 r.

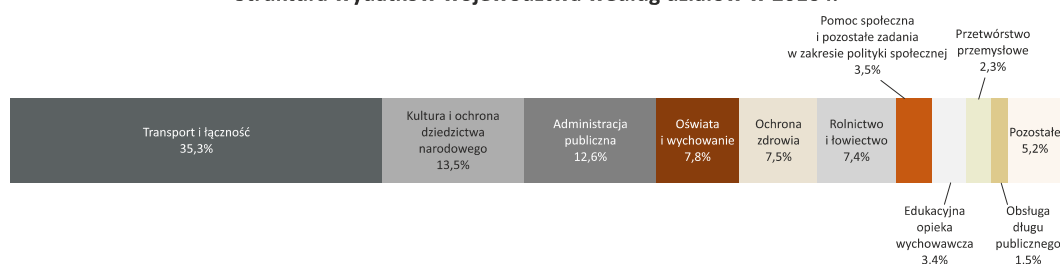
W strukturze wydatków powiatowych obok oświaty i wychowania, pomocy społecznej, transportu i łączności oraz administracji publicznej duży udział miało bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa i tylko w tym dziale (wśród 5 największych) odnotowano wzrost o 4,7% w skali roku.

Struktura wydatków powiatów według działów w 2016 r.

Z kolei w budżecie województwa duży udział oprócz transportu i łączności, administracji publicznej oraz oświaty i wychowania miały także działy kultura i ochrona dziedzictwa narodowego oraz ochrona zdrowia. W porównaniu z 2015 r. (wśród 5 największych działów) większe niż przed rokiem środki przeznaczono na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (o 1,9%).

Struktura wydatków województwa według działów w 2016 r.

W 2016 r. wydatki wszystkich jednostek samorządu terytorialnego **przeliczone na 1 mieszkańca** województwa dały kwotę 5185,71 zł, o 3,3% niższą niż przeciętnie w kraju (5361,74 zł).

Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca poniosły miasta na prawach powiatu – 4964,29 zł (w kraju 5703,37 zł). W skali roku przeciętne wydatki miast na prawach powiatu wzrosły w większym stopniu w województwie (o 4,7%) niż w kraju (o 3,2%). W 13 województwach przeciętne wydatki miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca były wyższe niż w Kujawsko-Pomorskiem.

Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca poniosło miasto Grudziądz – 5279,94 zł, następnie: Włocławek – 5174,10 zł, Toruń – 4952,45 zł i Bydgoszcz – z kwotą 4819,03 zł.

Niższe wydatki na jednego mieszkańca poniosły gminy – 3914,42 zł (w kraju 3803,33 zł), były one wyższe niż w 2015 r. o 12,0%, (w kraju wzrost o 14,2%). Tylko w 3 województwach przeciętne wydatki gmin na 1 mieszkańca były wyższe niż w Kujawsko-Pomorskiem.

Wśród gmin województwa najwyższe wydatki na 1 mieszkańca poniosły gminy miejsko-wiejska Radzyń Chełmiński – 5386,95 zł oraz wiejska Osielesko – 5342,48 zł, a najniższe gmina miejska Chełmno – 3150,61 zł oraz gmina miejsko-wiejska Nowe – 3347,07 zł.

Wydatki powiatów na 1 mieszkańca wyniosły 890,75 zł (w kraju 902,67 zł) i były niższe niż przed rokiem o 3,7% (w kraju spadek o 0,6%). W 9 województwach przeciętne wydatki powiatów na 1 mieszkańca były wyższe niż w Kujawsko-Pomorskiem.

Wśród jednostek tego szczebla w województwie najwyższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie mogileńskim – 1226,59 zł oraz sępoleńskim – 1122,31 zł. Najniższe – w bydgoskim (579,12 zł) oraz w grudziądzkim (711,86 zł).

Najniższe wydatki na 1 mieszkańca uzyskał samorząd województwa – 322,05 zł (w kraju 328,35 zł), o 29,9% niższy niż przed rokiem (w kraju spadek o 26,6%). W 7 województwach przeciętne dochody samorządu województwa na 1 mieszkańca były wyższe niż w Kujawsko-Pomorskiem.

WYNIKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2016 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego zamknęły się łączną nadwyżką w wysokości 457,7 mln zł, wyższą o 74,8% niż w 2015 r. Nadwyżka jednostek samorządowych województwa stanowiła 6,0% łącznej nadwyżki jednostek samorządu terytorialnego z terenu całego kraju.

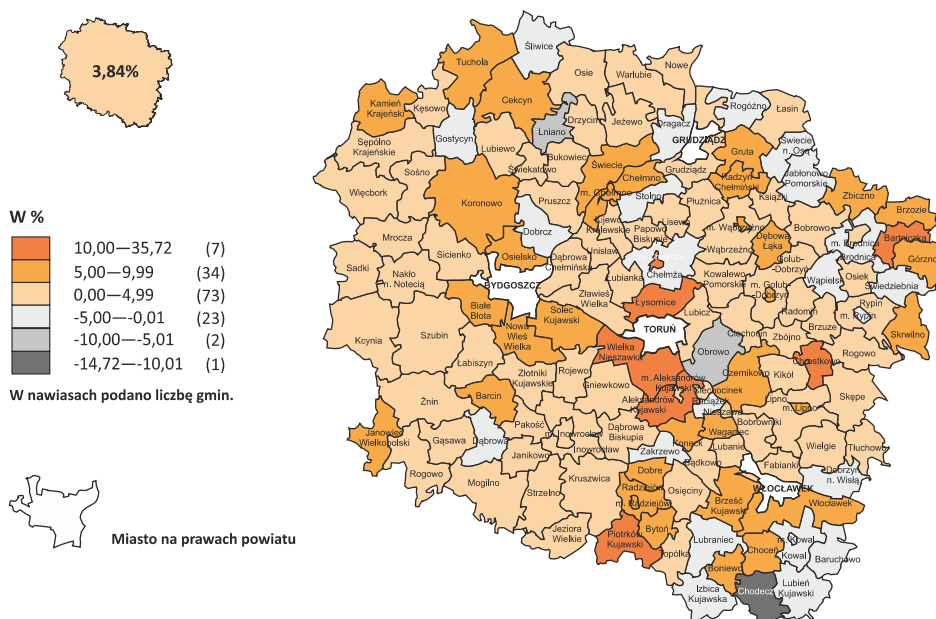
Nadwyżkę budżetową odnotowano na wszystkich szczeblach samorządu województwa kujawsko-pomorskiego, z czego najwyższą w budżetach gmin – 206,0 mln zł (3 razy wyższą niż w roku poprzednim), nieco niższą w miastach na prawach powiatu – 129,0 mln zł (o 26,4% niższą niż w 2015 r.), a w budżecie województwa – 69,1 mln zł (16 razy wyższą) i powiatów – 53,6 mln zł (prawie 3 razy wyższą).

Na 164 funkcjonujące w naszym województwie jednostki samorządu terytorialnego w 138 (84,1% jednostek) wystąpiła nadwyżka (budżet województwa, wszystkich powiatów i miast na prawach powiatu oraz 114 gmin). Jedynie w 26 gminach wystąpił deficyt. W poprzednim roku deficyt odnotowano w 49 jednostkach (42 gminach i 7 powiatach).

Analizując jednostki pod względem relacji wyniku budżetowego do dochodów, nadwyżka przekroczyła 5,00% dochodu w przypadku 47 jednostek (41 gmin, 5 powiatów i województwa), w tym była wyższa niż 10,00% dochodu w 7 gminach, tj. w 5 wiejskich: Wielka Nieszawka, Aleksandrów Kujawski, Bartniczka, Chrostkowo i Łysomice, w 1 miejsko-wiejskiej Piotrków Kujawski oraz w 1 gminie miejskiej Chełmża. Z kolei deficyt stanowił więcej niż 5,00% dochodu w 3 gminach, w tym więcej niż 10,00% w 1 gminie miejsko-wiejskiej Chodecz.

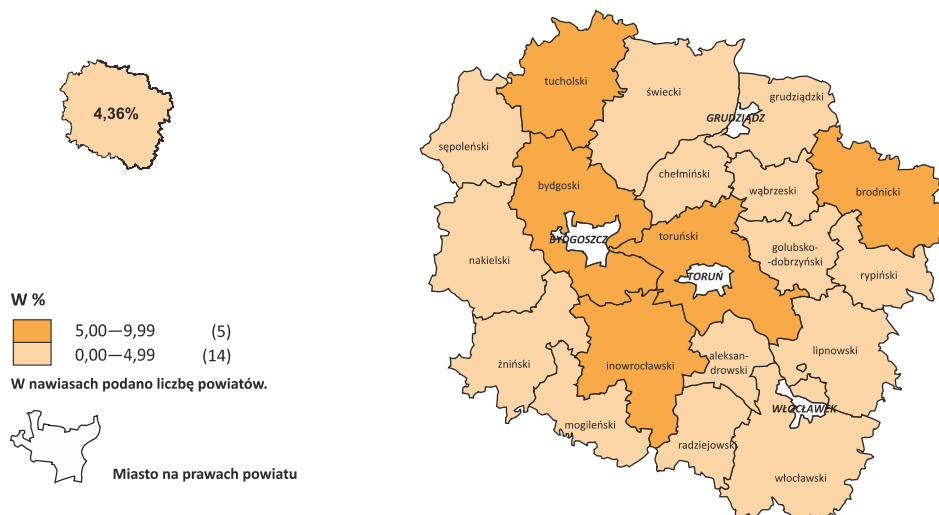
W 2016 r. wynik budżetowy jednostek samorządu terytorialnego **przeliczony na 1 mieszkańca** województwa dał nadwyżkę w kwocie 219,58 zł, wyższą niż nadwyżka budżetowa jednostek samorządowych z terenu całego kraju, przeliczona na 1 mieszkańca Polski (198,67 zł).

Relacja wyniku budżetowego do dochodów ogółem w gminach w 2016 r.

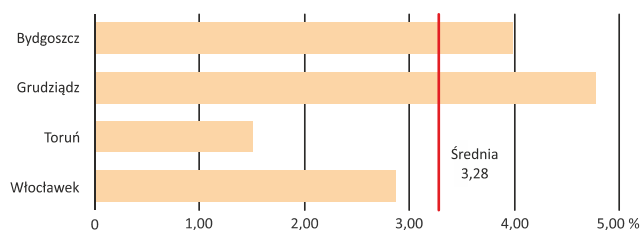

Relacja wyniku budżetowego do dochodów ogółem w powiatach w 2016 r.

Relacja wyniku budżetowego do dochodów ogółem w miastach na prawach powiatu w 2016 r.

Najwyższą nadwyżkę na 1 mieszkańca odnotowano w miastach na prawach powiatu 168,32 zł (w kraju 196,50 zł). Jeśli chodzi o sytuację w innych województwach, to w 6 odnotowano wyższą nadwyżkę niż w Kujawsko-Pomorskiem, a w 1 deficyt.

Najwyższą nadwyżkę na 1 mieszkańca zanotowano w Grudziądzu – 264,49 zł, niższą w Bydgoszczy – 199,97 zł, we Włocławku – 152,93 zł oraz w Toruniu – 75,79 zł.

Niższą nadwyżkę na 1 mieszkańca uzyskały gminy – 156,31 zł (w kraju nadwyżka w wysokości 140,23 zł). We wszystkich województwach wynik budżetów gmin był dodatni, a w 5 wyższy w przeliczeniu na 1 mieszkańca niż w Kujawsko-Pomorskiem.

Wśród gmin województwa nadwyżkę odnotowano w 114 gminach; najwyższą na 1 mieszkańca w gminach wiejskich Wielka Nieszawka – 2258,75 zł oraz Aleksandrów Kujawski – 697,23 zł. Z kolei w 2016 r. deficyt wystąpił w budżetach 26 gmin, najwyższy na 1 mieszkańca w gminie miejsko-wiejskiej Chodecz – 601,57 zł oraz Lniano – 301,64 zł.

Nadwyżka budżetów powiatów na 1 mieszkańca wyniosła 40,64 zł (w kraju 25,09 zł). Tylko w województwie podkarpackim nadwyżka była wyższa niż w Kujawsko-Pomorskiem. Deficyt nie wystąpił w żadnym województwie.

Nadwyżkę odnotowano we wszystkich powiatach województwa kujawsko-pomorskiego, a najwyższą na 1 mieszkańca w tucholskim – 103,61 zł oraz w inowrocławskim – 80,45 zł.

W budżecie województwa także odnotowano nadwyżkę – w kwocie 33,15 zł na 1 mieszkańca (w kraju nadwyżka wyniosła 23,12 zł). W 8 województwach w 2016 r. odnotowano wyższą nadwyżkę na 1 mieszkańca niż w Kujawsko-Pomorskiem, a w 1 deficyt.

Autor opracowania: Bożena Małecka

Redakcja merytoryczna, techniczna, skład i grafika komputerowa: Małgorzata Górka, Jacek Pruski

– Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych – pod kierunkiem Małgorzaty Rybak

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBDG@stat.gov.pl, tel. 52 3669400